

Literatuurlijst infotheek Vrij CLB Leuven

Inzetten op 'verbinding' als hefboom op school en in de klas.

Studievoormiddag CLZ Leuven

Dit document bevat verwijzingen naar een selectie van literatuur die verband houdt met het thema van de studievoormiddag georganiseerd door het Centrum voor Leerzorg Leuven op vrijdag 22 maart 2019: "Inzetten op 'verbinding' als hefboom op school en in de klas."

Het gaat hier over werken in de infotheek van het Vrij CLB Leuven. Een verwijzing bevat titel, auteur(s), korte omschrijving en plaatsingsnummer.

Deze werken kunnen via de CLB-medewerkers uitgeleend worden en/of kunnen in de infotheek geraadpleegd worden. Dit kan enkel na afspraak met de verantwoordelijke Ann Laeremans. U kan haar bereiken via het e-mailadres ann.laeremans@vclbleuven.be.

Op de website www.vclbleuven.be > Infotheek staat een link naar het programma (BIDOC) dat toelaat een kijkje te nemen in de infotheek van ons CLB.

	<p>De draad tussen ouder en kind. Voor een gewone en buitengewone opvoeding. Vignero, G.</p> <p>In het eerste deel van deze Vlaamse uitgave worden de verschillende ontwikkelings- en opvoedings-stappen die ouder en kind doorlopen, uitgelegd en toegelicht vanuit de 'draad-metafoor'. Van de draad trekken (overnemen) tot een (h)echte draad ontwikkelen, van de draad doorgeven tot zelf een netwerk organiseren rondom de draad – waarbij het centrale onderliggende thema 'loslaten en vasthouden' is en hoe de balans hiertussen te vinden. In het tweede deel staat de auteur (orthopedagoog) stil bij als de draad verwart, onder andere bij kinderen met autisme, ADHD, hechtingsproblematiek of een trauma. Met (Vlaamse) verwijzingen en een literatuurlijst.</p>	<p>PSF/G&O/95 PSF/G&O/103</p>
	<p>Ontwarring en ordening van de draad. Verbindend werken met cliënten met probleemgedrag. Vignero, G.</p> <p>Dit is het derde boek over 'de draad'. Het is een praktijkboek geworden. Van een metafoor werd 'de draad' een model en een methode om cliënten te bespreken en gepaste ingangen te zoeken. Het boek wil helpen om een interpretatie voor het gedrag van een cliënt te vinden die hem recht doet. Hulpverleners kunnen het gebruiken in hun handelingsplanning, bij de bespreking van cliënten, in het zoeken naar antwoorden bij moeilijk gedrag en in vastlopende situaties. Dit boek biedt enerzijds 'ontwarring' als handleiding bij de methode 'de draad' om het verbindende verhaal van de cliënt en zijn begeleider, ouder of leerkracht te helpen schrijven. Het wil anderzijds 'ordening' aanreiken met concrete handvatten om anders met (probleem)gedrag van cliënten om te gaan.</p>	<p>PSF/G&O/109</p>
	<p>Geweldloos verzet op school. Van Nus, W.</p> <p>Geweldloos verzet wordt gekenmerkt door nabijheid en steun in plaats van afstand en macht. Het gaat er niet om de macht te hebben of de baas te zijn: dat leidt slechts tot strijd en escalatie. Door controle over eigen gedrag te nemen worden escalaties voorkomen. Je smeedt het ijzer als het koud is: eerste stap is daarom altijd te de-escaleren om er later op een rustig moment op terug te komen.</p> <p>In dit boek worden de basisprincipes van geweldloos verzet beschreven, kernbegrippen uitgelegd en aan de hand van voorbeelden krijg je een stappenplan waar je als individuele leraar direct mee aan de slag kunt gaan.</p>	<p>PSF/G&O/100</p>

	<p>Geweldloos verzet in gezinnen. Een nieuwe benadering van gewelddadig en zelfdestructief gedrag van kinderen en adolescenten. Omer, H.</p> <p>Agressief en zelfdestructief gedrag stelt menig ouder, leraar en hulpverlener voor een dilemma. Of het nu gaat om geweld, woede-uitbarstingen, liegen, stelen of om extreme angst, dwang, schoolverzuim of internetverslaving, met regelmaat wordt gepleit voor een "hardere" aanpak, maar escalatie ligt op de loer. Een effectief alternatief is te vinden in de basisprincipes van "geweldloos verzet" waarin vastberaden verzet (zonder dreigen en straffen) en positieve aanwezigheid (zonder toegeven) worden gecombineerd. Gesteund door hun netwerk leren gezagsdragers om zowel hun gezag als de relatie met het kind op een positieve manier te herstellen.</p>	<p>PSF/G&O/94</p>
	<p>Nieuwe autoriteit. Samen werken aan een krachtige opvoedingsstijl thuis, op school en in de samenleving. Omer, H.</p> <p>De afgelopen decennia heeft het gezag van ouders en leraren enorm aan kracht ingeboet. Autoriteit gebaseerd op intimidatie en blinde gehoorzaamheid is inderdaad niet meer van deze tijd. Helaas is er sindsdien ook sprake van een dramatische stijging van opstandig en gewelddadig gedrag onder kinderen en tieners. In Nieuwe autoriteit biedt Haim Omer een denkkader voor een baanbrekende nieuwe vorm van autoriteit. In dit boek maakt hij de stap naar een algehele opvoedingsstijl die toepasbaar is in de thuissituatie, op school en de samenleving. Het begrip waakzame zorg is daarbij een belangrijk element waarin hij op heldere wijze structurele gezinstherapie met hechtingstheorie combineert.</p>	<p>PSF/G&O/93</p>
	<p>Relaties opbouwen met kinderen en jongeren in crisissituaties. D'Oosterlinck, F., Soenen, B., Spriet, E. & Sel, K.</p> <p>Moeilijk gedrag van jongeren en kinderen is soms zo appellerend dat je het niet kunt laten voorbijgaan. Toch is het helemaal niet evident om met kwetsbare kinderen relaties aan te gaan. Moeilijk gedrag vertoont zich immers niet zomaar. Dit boek gaat in op het concept van de interne relatie en leert ons hoe we in relatie kunnen afstemmen met kwetsbare mensen, zodat ze de balans in zichzelf kunnen terugvinden. Doorheen dit boek speelt de link tussen theorie en praktijk een belangrijke rol. Vanuit een praktische insteek en aan de hand van heldere cases stellen de auteurs een model op voor hulpverleners, opvoeders, begeleiders en leerkrachten. Zo biedt het een nieuwe manier om efficiënt te leren omgaan met kinderen en jongeren die via hun gedrag laten zien dat ze het moeilijk hebben.</p>	<p>PSF/GALG/73</p>

	<p>De giraf en de jakhals in ons. Over geweldloos communiceren. Mol, J.</p> <p>Dit boek is gebaseerd op het gedachtegoed van Geweldloos Communiceren van Marshall Rosenberg. Hij is de grondlegger en koos twee dieren om zijn ideeën krachtig en duidelijk over te brengen: de jakhals en de giraf. De jakhals is resultaatgericht, oordelend en autoritair. De giraf is zachtaardig, sterk en mild en communiceert vanuit zijn hart en zoekt naar verbinding en helderheid. Dit boek beschrijft de jakhalzenkanten en giraffeneigenschappen, geeft tips en laat mensen aan het woord in hun giraf- of jakhalsmoment.</p>	<p>PSF/G&O/110</p>
	<p>Kinderen zijn geen puppy's. De kracht van zelfsturing in de opvoeding. Peeters, J.</p> <p>Wat hebben kinderen werkelijk van ons nodig om uit te groeien tot zelfbewuste en zelfstandige volwassenen? Wat zijn helpende of belemmerende factoren in hun ontwikkeling? Hoe kunnen we een richtinggevende autoriteit zijn zonder autoritair te zijn? Wat als we, voorbij de gedragscontrole op korte termijn, focussen op de ontwikkeling van onze kinderen op langere termijn, en dit zowel op fysiek, emotioneel, mentaal als sociaal vlak? Hoe kunnen we ons eigen onvermogen benutten als kans om zelf te groeien?</p>	<p>PSF/G&O/111</p>
	<p>Leer-kracht, veer-kracht. Een reflectieboek. Stapstenen voor het begeleiden van jongeren met gedragsproblemen. VLOR & Koning Boudewijn stichting.</p> <p>Het reflectieboek wil de "leer-kracht" van schoolteams helpen vergroten en inspiratie geven waarmee ze hun aanpak van jongeren met gedragsproblemen kunnen verbeteren. Tegelijk wil het boek de schoolteams en de individuele leerkracht meer "veer-kracht" geven om deze jongeren te blijven begeleiden.</p> <p>Leer-kracht Veer-kracht bundelt modellen, achtergrondinformatie, getuigenissen, instrumenten en praktijkoefeningen voor reflectie en debat. Veel materiaal en discussieschema's staan als printvriendelijke documenten op een aparte cd-rom.</p>	<p>ALG/BEG/33 ALG/BEG/74 ALG/BEG/91</p>

	<p>Helpende handen. Gehechtheid bij kwetsbare ouders en kinderen. Geenen, G. & Corveleyn, J..</p> <p>Een hechte band tussen ouder en kind is niet altijd vanzelfsprekend. Door stresserende omstandigheden (vb. armoede, vroege moeilijke gehechtheidservaringen van de ouder) vinden ouder en kind elkaar soms niet. Dit maakt een kind kwetsbaar, want veilige gehechtheid biedt een kind meer kans op een gezonde ontwikkeling. Helpende handen verduidelijkt concepten van de gehechtheidstheorie aan de hand van voorbeelden van ouders met kinderen tussen 0 en 3 jaar. Het beschrijft hoe kinderen en ouders op een veilig of onveilig spoor terecht komen en wat hulpverleners kunnen doen om veilige gehechtheid tussen ouder en kind te bevorderen.</p>	<p>PSF/ALG/69</p>
	<p>Opvoeden in verbondenheid. Jochems, P.</p> <p>Het gebeurt toch bij iedereen? Ons kind pest, trappelt van woede, gooit met speelgoed. Of als ze al iets groter zijn: vandalisme, spijbelen, onverwerkt verdriet... Hoe gaan we daar best mee om? Hoe voorkomen we probleemgedrag? We willen van onze kinderen 'goede mensen' maken, die voor de wereld en de mensen om hen heen verantwoordelijkheid opnemen. Anouk Depuydt ontwikkelde 'Verbondenheid': een invalshoek waar we antwoorden in kunnen vinden. In het onderwijs leverde dat al vele rijke ervaringen op. Hoog tijd dus om deze aanpak uit te breiden naar het gezin, de buurt, de kinderopvang, de jeugdbeweging. Peter Jochems ging enthousiast in op de vraag om Verbondenheid met veel tips en voorbeelden te 'vertalen' voor ouders, grootouders, onthaalmoeders, jeugdbegeleiders en andere opvoeders.</p>	<p>PSF/G10/71</p>
	<p>Toeka. Samen werken aan een warm en sterk schoolklimaat. Leefsleutels vzw.</p> <p>Toeka is een educatief programma voor basisscholen dat het welbevinden van kinderen en de sfeer in de klas en op school positief wil ondersteunen. Streven naar welbevinden past in een brede kijk op preventie. Toeka wil de draagkracht van kinderen vergroten en de draaglast beperken. Toeka volgt de filosofie van verbondenheid. Het centrale uitgangspunt van deze filosofie is het belang van een goede band met jezelf en de omgeving. Deze band leidt tot een basishouding van respect. Toeka werkt met vier thema's per schooljaar. Binnen elk thema vind je een klasoverschrijdend start- en slotmoment en een waaier aan activiteiten per leerjaar.</p>	<p>PSF/SOV/54</p>

	<p>Pesten en geweld op school. Handreiking voor een daadkrachtig schoolbeleid. Deboutte, G.</p> <p>Deze publicatie wil schoolteams en schoolleiding ondersteunen bij de uitbouw en versterking van het schoolbeleid. Doel is in de eerste plaats om pesterijen en andere vormen van geweld binnen de school en haar directe omgeving aan te pakken en te voorkomen. Gekozen wordt voor een integrale benadering, de zgn. whole school approach. Deze 'handreiking voor scholen' telt drie delen. Een eerste deel beklemtoont de sleutelrol die het schoolbeleid speelt, een tweede reikt werkinstrumenten aan om de school bij het beleid te helpen en in een derde deel worden de in de 'handreiking' gemaakte keuzes toegelicht en gelegitimeerd.</p>	<p>PSF/PES/28 PSF/PES/29</p>
	<p>De preventiepiramide. Preventie van probleemgedrag in het onderwijs. Deklerck, J.</p> <p>Het boek start met het uitleggen van wat probleemgedrag (pesten, antisociaal gedrag, geweld, vandalisme) is en wat cijfermateriaal. In het tweede deel wordt de onderwijsactualiteit in het secundair onderwijs besproken. In de daaropvolgende hoofdstukken krijgen we een verdere invulling van preventie, met eerst een klein historisch overzicht en vervolgens uitleg over de preventiepiramide als wetenschappelijk model met als doel integrale en positieve preventie. De auteur onderscheidt vijf niveaus die verbonden zijn met de spanning tussen probleemgerichtheid en leefkwaliteitsgerichtheid en kijkt vervolgens naar de toepassing in de praktijk op federaal niveau, in Vlaanderen en over de taalgrens. Hij geeft tot slot suggesties voor preventiemogelijkheden aan de hand van voorbeelden en projecten.</p>	<p>ALG/ZORG/46</p>
	<p>Praten met ouders. Een gids voor leerkrachten, zorgbegeleiders, opvoeders en leerlingbegeleiders. Prenen, R. & Wismans, M.</p> <p>Praten met ouders gaat over gesprekken tussen leerkrachten, opvoeders, zorgbegeleiders, leerlingenbegeleiders enerzijds en ouders anderzijds. Het is als het ware een gids voor onderwijsmensen, leerlingbegeleiders en opvoeders om hen inzicht te verschaffen in het ingewikkelde proces dat zich op communicatief vlak afspeelt. Vertrekend van dagelijkse praktijksituaties worden tal van valkuilen beschreven en worden wegen aangereikt om te komen tot meer succesvol communiceren met ouders.</p>	<p>ALG/BEG/21</p>

	<p>Elkaar vinden. Bouwstenen voor het communiceren met kansarme doelgroepen. Goubin, E. & Verbraeken, B.</p> <p>Op basis van het rapport “Overheidscommunicatie voor kansarme doelgroepen” werd deze brochure opgesteld. In de verschillende hoofdstukken komen de volgende onderwerpen aan bod: wie is de kansarme burger? Kansarmen en overheidscommunicatie. Realistische doelstellingen en haalbare resultaten. Hoe de boodschap vertalen? Welke communicatiekanalen gebruiken?</p>	<p>ALG/KANS/69</p>
	<p>Omgaan met ouders. Een praktische handleiding in gespreks- en communicatie-technieken voor leerkrachten. Ryckaert, L.</p> <p>Hoe knoop je het gesprek aan met ouders? Hoe breng je het best slecht nieuws aan hen over? Hoe kun je gerichte informatie verkrijgen van de ouders? Hoe motiveer je hen tot het nemen van moeilijke beslissingen? Omgaan met ouders schetst een plattegrond in de opbouw van de dialoog, waardoor je geen essentiële stappen overslaat. Het boek legt mogelijke valkuilen bloot en toont aan hoe je een potentieel negatief overleg kunt ombuigen naar een constructief gesprek. Alles is er immers op gericht te streven naar een positieve interactie, zelfs bij moeilijke gesprekken.</p>	<p>ALG/BEG/42</p>
	<p>Ontwrichte kinderen in het onderwijs. Een verborgen epidemie. De Jong, W. & De Jong, A.</p> <p>Hoe reageer je op leerlingen die over de schreef gaan? Dit boek is bedoeld om leerkrachten in het basis- en voortgezet onderwijs inzicht te geven in het gedrag van leerlingen. Verwaarloosde kinderen, kinderen met hechtingsproblemen en getraumatiseerde kinderen laten vaak afwijkend gedrag zien. Wanneer leerkrachten gedrag goed kunnen interpreteren, kunnen zij een bijdrage leveren aan het herstel van ontwrichte kinderen. Dan kunnen deze alsnog onderwijs genieten. Er worden in dit boek handvatten aangereikt hoe om te gaan met kinderen met een trauma of hechtingsproblemen. Ook wordt beschreven wat een trauma en een hechtingsprobleem zijn.</p>	<p>ALG/ZORG/67</p>
	<p>Praten met kinderen op school. Vandebriel, P.</p> <p>Gericht praten met kinderen is geen gemakkelijke opdracht. Dit boek wil een leidraad aanbieden om op een deskundige wijze gesprekken te voeren met kinderen. Aan de hand van concrete voorbeelden loodst hij de lezer door deze materie. Het boek is opgebouwd rond drie centrale thema's. Eerst geeft de auteur een overzicht van de verschillen tussen kinderen en volwassenen. Hieraan koppelt hij in een tweede thema de voorwaarden die vervuld moeten worden om tot een goed gesprek te komen. Het derde thema gaat verder in op hoe een gesprek met een kind het beste verloopt.</p>	<p>ALG/BEG/77</p>

 <p>Werken aan een verbindend schoolklimaat Hoe reageert jouw schoolteam doeltreffend op pesten?</p> <p>DEPARTEMENT ONDERWIJS & VORMING www.onderwijs.vlaanderen.be</p>	<p>Werken aan een verbindend schoolklimaat. Hoe reageert jouw schoolteam doeltreffend op pesten? Departement onderwijs en vorming.</p> <p>Veel scholen nemen al heel wat maatregelen om pesten tegen te gaan en aan te pakken, maar toch bestaan er over pesten nog misverstanden. De brochure nodigt schoolteams uit om een aantal van hun inzichten af te toetsen en eventueel in hun beleid op te nemen. Schoolteams kunnen daarbij maximaal rekening houden met de kracht van kinderen en jongeren om zelf conflicten op te lossen of om een bijdrage aan een conflictoplossing te leveren.</p> <p>Vrij te downloaden op www.onderwijs.vlaanderen.be</p>	<p>Wordt binnenkort opgenomen in de infotheek.</p>
 <p>SOS CONFLICT! Concrete interventies voor positieve omgang en omgang</p>	<p>SOS Conflict. Concrete werkvormen voor geweldloos opvoeden en begeleiden. Van Bladel, C.</p> <p>Het geweldloze gedachtegoed van Pat Patfoort en Marshall Rosenberg geeft nieuwe inzichten op het ontstaan van conflicten, geweld en misverstanden in communicatie. Daarnaast geeft het concrete handvatten om op een constructieve manier met elkaars verschillen om te gaan, een manier die ieder meer voldoening geeft. In dit boek werden deze handvatten concreet vertaald naar praktische oefeningen, lesmateriaal en spelvormen, bruikbaar voor al wie met kinderen en jongeren leeft en/of werkt.</p>	<p>PSF/G&O/69</p>

Nuttige links en artikels

 <p>Samen-spel in de kleuterklas. Interventie voor eht versterken van leerkracht-kindinteracties bij kleuters met externaliserend gedrag. Vancraeyveldt, C., Verschuere, K., Van Craeyveldt, S. & Colpin, H.</p>	<p>Verschenen in: Caleidscoop, jg. 28, nr. 2</p>	
 <p>Conflictantering op school. Een dagelijkse zorg. Myn, F.</p>	<p>Verschenen in: Zorgbreed. Tijdschrift voor integrale leerlingenzorg, jg. 2 (2004/2005).</p>	
 <p>www.sorrybox.be</p>	<p>Sorrybox 2.0 is een digitaal platform met eenvoudige methodieken om “het” goed te maken, om herstelvaardigheden te ontwikkelen, om samen met de cliënt stil te staan bij gedrag, om te reflecteren met collega's over conflicten of om een herstelbeleid te ontwikkelen. Een greep uit de verzamelde methodieken: een sorrybrief schrijven met de hulp van een webapplicatie, samen met de jongere een sorrystrip ontwerpen, hoe samen de draad oppikken na een conflict,...</p>	